

Dobry ročník

Začít článek slovy *Tříkrálová sbírka* v květnu se může zdát zpozdilý. Charita jí však žije celý rok: v lednu potkáváme koledníky, pak je počítán výnos a vzápětí peníze proudí do míst, kde pomáhají. A od léta se vše upíná i ke sbírce budoucí.

V okamžiku, kdy píšu tyto řádky, přichází květen. Máme už dlouho po sbírce, hodnocené slovníkem vinařů jako „velmi dobrý ročník“. Výnosy „zrají“, vidíme plody naší pomoci i práce Charity. Je na čase dárcům předvést, kde mince a bankovky, které prošly úzkým hrdlem pokladniček, budou užitečné. Celkový výčet jednotlivých záměrů by byl předlouhý, proto v této příloze – kromě představení projektu *O kapku lepší život* – nalezneme několik příkladů. Zaujala mě pomoc v podobě speciálních pomůcek pro postižené děti v severočeské Chřibské. Jejich handicap by je omezoval anebo vylučoval z možnosti najít si kamarády či se vzdělávat. Takové začleňování a společné vyučování zdravých dětí s dětmi se zvláštními potřebami se nyní hodně skloube: inkluze.

O kapku lepší život mohou mít i jinde ve světě – podobným způsobem jako u nás doma se česká Charita snaží změnit k lepšímu osud handicapovaných dětí a mladých lidí i jinde ve světě. Při vzdělávání se ale také zaměřuje na dospělé, kterým může nevdělanost bránit v lepším uplatnění na trhu práce, a tím i v lepších vyhlídkách do budoucnosti. Proto jsme dnešní přílohu Caritas zaměřili také na vybrané rozvojové a vzdělávací aktivity v zahraničí, a to v Kambodži, Moldavsku, Palestině a Zambii. Kampaň dostala do vínku výrok Matky Terezy. Věřím, že vás, naše čtenáře, myšlenka někomu „o kapku zlepšit život“ zaujme.

S přáním požehnaných dnů mariánského měsíce máje zdraví

PAVEL POSÁD,
prezident Charity ČR

Někdy stačí docela obyčejné brýle

Inkluzivní vzdělávání patří v Česku k živým tématům. V rámci diskuze o zařazování dětí se speciálními potřebami do běžných škol padá řada argumentů. Pokud se na inkluzi podíváme z perspektivy rozvojové spolupráce, snadno se vynoří otázka: „Co vlastně v našich nadstandardních evropských podmínkách řešíme za problém?“

Neutěšený přístup k handicapovaným. Tak by se daly nazvat poměry ve školství v Kambodži. „Na jakékoli postižení místní chudé venkovské obyvatelstvo nahlíží s pohrdáním. Silně věřící buddhistická společnost ho považuje za špatnou karmu z minulého života. Mnozí handicapovaní lidé tady musí žít v opravdu otřesných podmínkách, vyloučení ze společnosti, nechodí do školy,“ nastiňuje Veronika Nožimová, programová manažerka Charity

Vrátit do života mohou děti v Kambodži obyčejné brýle. Snímek Michael Pitt

ČR pro Kambodžu a Filipíny. Na vině jsou nejen předsudky, ale také mizivá informovanost rodičů a učitelů a nedostatečná lékařská péče.

Přes 80 % kambodžské populace žije na venkově se špatně dostupnou zdravotní péčí. Výjimku tvoří ani provincie Takeo, kde působí Charita ČR. Obyvatelstvo v regionu trpí vysokou mírou slepoty způsobenou infekcí či neoperovaným šedým zákallem. Odborné vyšetření a následná péče pře-

kračují možnosti mnoha rodin. U dětí, jimž se nedostane včasného vyšetření nebo zákroku, se navíc často rozvíjí další poruchy. Překvapivě velká část Kambodžanů také odmítá nosit brýle nebo je opatřit svým potokům z historických důvodů. V době vlády Rudých Khmerů byli totiž lidé s brýlemi považováni za intelektuály a jako nepřátelé režimu vražděni.

Pokračování na str. 10

„Dobře víme, že to, co děláme, je jenom kapka v moři. Kdyby ale té kapky nebylo, moři by něco chybělo.“

Matka Tereza

O kapku lepší život

Přístup ke vzdělání dokáže nejen změnit k lepšímu život jednotlivce, ale také předejít mnoha problémům v celé společnosti. Touto myšlenkou jsme se řídili při výběru čtyř zahraničních projektů, u kterých chceme vás, čtenáře Katolického týdeníku, požádat o podporu. Jde o projekty v různých částech světa – v Zambii, Kambodži, Palestině a Moldavsku. Jedno však mají společné – „o kapku“ mohou zlepšit něčí život.

LUKÁŠ CURYLO, ředitel Charity ČR

Rozvojová pomoc přináší změnu a je trvalá

LUKÁŠ LAUBE má na starosti pomoc, kterou přináší Charita Česká republika do zahraničí jménem české katolické církve a svých dárců. Je vedoucím humanitárního a rozvojového oddělení. Prozradil, jak moc proměňuje i ta nejmenší pomoc z Česka životy lidí až na druhé straně zeměkoule.

„Rozvojová pomoc mění myšlení lidí i nastavení systému,“ vysvětluje vedoucí humanitárního a rozvojového oddělení Charity Lukáš Laube.

Snímek Aleš Masner

Humanitární pomoc míří k obětem válečných a přírodních katastrof. Jde o záchranu životů a zdraví. Co ale pomoc rozvojová, kterou se Charita zabývá především?

Rozvojová pomoc tvoří devadesát procent naší práce, protože má dlouhodobou perspektivu. Lidem, kterým takto pomáháme, jsme spolu s našimi dárci nablízku jeden až tři roky, ve výjimečných případech třeba i pět let. Máme možnost změnit chování a pak i sociální situaci spousty z nich. To u humanitární pomoci nelze. Ta je krátkodobá a řeší nejakutnější potřeby. „Rozvojovka“ mění myšlení lidí, mění nastavení systému. Něco podobného dělá Charita i na území Česka: zajišťuje sociální a zdravotní služby dlouhodobého charakteru.

Na co se v rozvojové pomoci Charita zaměřuje?

Prioritní jsou pro nás čtyři oblasti – sociální, zdravotnické, vzdělávání a zemědělství. Sociální, zdravotnické a vzdělávací aktivity vychází opět z povahy Charity – naše zkušenosti z Česka přenášíme i do zahraničí. Jen

všechno přizpůsobujeme místním podmínkám. Zemědělství pak navazuje spíše na naše humanitární projekty. Reagujeme na katastrofu, která negativně ovlivnila místní společenství. Zjednodušeně řečeno poskytneme humanitární pomoc a potom znalosti a prostředky k obnovení zemědělské produkce, která zajistí živobytí obyvatel a tím i dlouhodobý rozvoj komunity.

Povězte konkrétněji.

Třeba na Filipínách pomáháme s pěstováním rýže. Do země jsme přišli v roce 2013 po zásahu ničivého tajfunu. Prvně v humanitární rovině. Katastrofa ale také ochromila zdejší zemědělství, vedle rybolovu jediný zdroj obživy ve venkovských oblastech. Začali jsme proto místní lidi učit pěstovat rýži novou metodou. Je to způsob, který pomáhá odolávat klimatickým změnám, nepříznivému počasí a současně je šetrný k přírodě. Metoda je méně nákladná, méně pracná a hlavně přináší několikanásobně větší výnosy. Úrodu neohroží ani velká sucha, která teď na Filipínách způsobuje klimatický jev El Niño. Právě jsem se z Fi-

lipín vrátil a ověřil si znovu na místě, že je to dobře fungující, úspěšný projekt. Zapojuje i absolventy České zemědělské univerzity a skvěle ukazuje vazbu mezi humanitární a rozvojovou pomocí.

Zmiňoval jste, že rozvojová pomoc také mění myšlení lidí a nastavení systému. Jak?

Se sociálními a zdravotními projekty vstupujeme do zemí jako Moldavsko nebo Gruzie, které už mají vytvořenou vlastní koncepci této péče. Většinou díky vlivu Evropské unie. Snažíme se ji prosazovat a s pomocí státu naplňovat.

Nechodíme nikam od nuly a nevymýšlíme projekt, který nezapadá do místního systému. Vybíráme si partnery a příjemce pomoci, u nichž vidíme potenciál pro změnu, a školíme je. Snažíme se, aby se např. handicapovaní sami spojili, vytvořili asociaci a uměli si zažádat o státní nebo evropské prostředky. Snažíme se zaktivizovat různé znevýhodněné menšiny, aby se dokázaly brát za svá práva. Koncepci už ale stát musí mít, my jí jen připomínkujeme.

Pak jsou ale i projekty, kde stát vysloveně suplujete...

Ano, například v Palestině nebo Zambii. V Palestině vláda velmi podhodnocuje vzdělávání žen. Jejich zaměstnanost je nejnižší v arabském světě, v uprchlických táborech jich nemá práci kolem 40 %. Paradoxně však na ženách mnohdy závisí příjem celé rodiny. Proto se jim snažíme zajistit přístup ke vzdělání. Když se Palestinka zúčastní našich kurzů vaření, nezbohatne, ale bude si moci vydělat trochu víc peněz a zaplatit svým dětem lepší školu, která jim dá naději na lepší život.

V Zambii jde o podobný případ?

V Zambii se zvedá HDP, brzy bude stát se středními příjmy a vyšší kvalifikace tu zajistí člověku šanci na dobrou práci. Poskytujeme znevýhodněným mladým Zambijcům učňovské vzdělání. Když se vyučí, najdou lepší pracovní uplatnění. Přispěje to opět k důstojnosti jejich života a přinese jim to lepší výděvky, které mohou investovat do vzdělání svých potomků.

Co se stane s vašimi aktivitami, když projekt po dvou třech letech skončí?

Pokud se jedná o tzv. soft projekt, který spočívá třeba v „nehmotných“ kurzech, jako je tomu v Zambii nebo Palestině, vybíráme si za partnery takové lokální organizace, které dál situaci monitorují, zjišťují, zda si účastníci kurzu našli práci a podobně. Pokud se však jedná o projekt typu inkluzivního vzdělávání v Moldavsku, kde ovlivňujeme místní legislativu, nutíme vládu, aby naše aktivity převzala a dál je provozovala. Pomáhá nám s tím ambasáda a Česká rozvojová agentura.

Tuhle práci děláte už sedm let. Pořád vás baví?

Baví, protože mi dává smysl. Když se naše práce promítne v místní legislativě, když se podaří ji aplikovat ve větším měřítku, když ovlivní více komunit a dojde k opravdové dlouhodobé změně, je to úspěch a důkaz, že jsme skutečně něco s pomocí našich dárců ovlivnili.

ANNA MATYSKOVÁ

Někdy stačí docela obyčejné brýle

Dokončení ze str. 9

Děti zkrátka často nemohou nastoupit do školy pouze proto, že nenavštívily odborného lékaře nebo nedostaly potřebné kompenzační pomůcky. Třináctiletý Ngeth Kaliada se narodil slabozraký stejně jako jeho dva sourozenci, starší bratr Tola a mladší sestra Sophaha, které navíc lékaři dia-

gnostikovali epilepsii. Děti mají svým způsobem štěstí, protože jejich rodiče jsou křesťané, tatínek navíc učitel, uvědomují si důležitost školní docházky a pověrám nevěří. Přesto by Ngethovi bez pomoci Charity ČR nemohli kvůli své finanční situaci děti do školy posílat.

Otec vydělává asi 120 dolarů měsíčně, matka přispívá do rozpočtu jen

zanedbatelnou částkou, kterou získává prodejem drobného občerstvení. Rodina žije v jednopokojové chýši z vlnitého plechu a dřeva. V noci spí všech pět jejích členů na dřevěné plošině, která ve dne slouží jako obyvatelství.

„V Kambodži provozujeme inkluzivně vzdělávací a zdravotnické aktivity, v rámci nichž mimo jiné odstra-

ňujeme překážky v přístupu k oční lékařské péči. Díky této iniciativě se podařilo Kaliadovi, Tolovi i Sophaze zajistit odborné vyšetření. Získali brýle a lupy, takže jim nic nebrání navštěvovat školu a zapojovat se do všech každodenních činností,“ popisuje jeden z příběhů se šťastným koncem Veronika Nožínová.

(fra)

Všechny děti patří do školy – i v Moldavsku

Helenka je osmiletá školačka z Moldavska. Narodila se s klinickou poruchou, v důsledku které se zpozdil její tělesný i mentální vývoj. „Až v 15 měsících lékaři povolili první návštěvu fyzioterapie, která nám dala naději, že se třeba jednou naučí sedět,“ vzpomíná Helenčina matka Iulia.

Helenka (vlevo) do školky nastoupila díky Charitě. Nyní už je na základní škole. Učení s pomocí asistenta zvládá a v budoucnu jí vzdělání pomůže k zapojení do většinové společnosti.
Snímek Petr Šilhánek

Děvčátko opravdu dělalo jeden pokrok za druhým, naučilo se nejen sedět, ale ve třech letech i chodit. Mezitím se narodil mladší bratr Ionel. Když mu byly tři roky a rodiče ho chtěli dát do školky, požádali současně také o přijetí Helenky a o zařazení sourozenců do stejné třídy. „Učitel napřed souhlasil, ale později se začal zdráhat. Nakonec nám doporučil, abychom dceru umístili do specializovaného zařízení, a nevzal ji,“ vypráví Iulia.

V Moldavsku se lidé s postižením ocitají mimo společnost. Handicapované děti zůstávají buď doma, nebo v ústavech, které však stát postupně ruší. Zákon přitom těmto dětem prá-

vo na vzdělávání v běžných školách neupírá. „Praxe ale vypadá jinak. Učitelé mají z výuky žáků se speciálními potřebami obavy. Neumí s nimi zacházet, nemají dostatečné znalosti, takže se jejich zařazování do svých tříd ve většině případů důsledně brání,“ vysvětluje situaci Pavel Trousil, programový manažer Charity Česká republika pro Moldavsko a Ukrajinu.

Nejchudší země Evropy

Po pádu Sovětského svazu v roce 1991 se z Moldavska, dříve státu se středními příjmy, stala nejchudší země v Evropě. Pod hranicí chudoby žije té-

měř polovina populace. Kvůli vysoké nezaměstnanosti opustil zemi téměř milion Moldavanů v produktivním věku. Děti často vyrůstají bez jednoho či obou rodičů a ty s jakoukoli formou znevýhodnění nebyvají přijaty do škol ani školek.

„Proto spolu s místními pedagogy pracujeme na vytvoření školického modulu schváleného místními úřady i odborníky,“ popisuje Pavel Trousil a dodává: „V Moldavsku působíme už od roku 2002 a s fungováním zdejšího systému máme bohaté zkušenosti. Do legislativy se nám například podařilo prosadit změny v oblasti domácí péče.“

Musela jsem bojovat

Iulia to naštěstí nevzdala. „Pokaždé, když jsme ráno odcházeli se synem do školky, stála Helenka u vchodu a prosila, abych ji vzala taky. Musela jsem před ní zavírat dveře a rvalo mi to srdce. Po čase jsem sebrala odvalu, šla za učitelem a řekla mu jasně, že zákon stojí na mé straně a budu za právo na vzdělání pro své dítě bojovat,“ vrací se k nepříjemně vypjatým okamžikům.

Do případu se nakonec zapojila nevládní nezisková organizace Woman and Child – Protection and Support, lokální partner Charity ČR. Zorganizovala v mateřské škole sérii školení zaměřených na inkluzi dětí se speciálními potřebami. Pedagogové se učili, jak s těmito žáky jednat, využívat jejich potenciál a integrovat je. Helenka mohla do školky nastoupit a nyní díky tomu úspěšně pokračuje na základní škole. Učení s pomocí asistenta pedagoga zvládá, spolužáci si ji oblíbili a v budoucnu jí vzdělání pomůže k lepšímu zapojení do většinové společnosti. Prošla navíc cestu dalším dětem s podobným osudem, které už školka neodmítá.

„Do roku 2017 projde našimi školeními o inkluzivním vzdělávání na 1000 učastníků z řad učitelů, administrativních pracovníků a představitelů místní veřejné správy. Šířit povědomí o důležitosti integrace dětí s handicapem budeme i přes média a vznikne publikace s příklady praxe ilustrujícími pozitivní změny na různých úrovních,“ vyjmenovává plánované aktivity charitní pracovník Pavel Trousil. (ama)

Aby z moldavských ulic a myslí zmizely bariéry

Postižení je v Moldavsku velké tabu, nevědí si s ním příliš rady. Děti nemohou chodit do školy, nezačlenění se mezi vrstevníky a v dospělosti se neuchytí na pracovním trhu. Stranou od společnosti a bez možnosti zajistit si obživu se o sebe nedokážou postarat. Stát takovým lidem také příliš nepomůže, například starobní penze či sociální dávky pro osoby s postižením se pohybují v řádech našich stokorun (při srovnatelných životních nákladech jako u nás) a kolikrát se stane, že ani tyto dávky stát nevyplácí. Lidé tedy nemají dostatek peněz na to, aby si obstarali základní životní potřeby, nemají na jídlo a v zimě si doma nemohou zatopit. Situace je o to horší, pokud člověk s postižením nemá blízké, kteří by se o něho postarali.

Návštěva Moldavska trochu připomíná výlet proti proudu času. Jako bychom se ocitli v Československu v ra-

ných devadesátých letech těsně poté, co padl režim, který zavíral lidi s postižením za zdi ústavů, a ve veřejném prostoru pro ně nebylo místo. Podle toho vypadají i moldavské chodníky, ulice a domy – všude samé bariéry, jak bývalo u nás před lety. Říkal jsem si, že život s postižením tam musí být zatraceně těžký.

Proto jsme se s Českou rozvojovou agenturou pustili do projektu, jehož výsledkem má být snížení diskriminačního přístupu k dětem se zvláštními vzdělávacími potřebami. Chceme zajistit přístup k inkluzivnímu vzdělávání předškolákům. Ve spolupráci s moldavskou partnerskou organizací „Woman and Child – Protection and Support“ (WCPS) jsme vyhodnotili mezery ve vzdělání pracovníků, kteří s těmito dětmi přicházejí do kontaktu, a sestavili pro ně sérii školení na míru. Zároveň se zaměřujeme na lepší

identifikaci těchto dětí, a to posílením spolupráce školy a místní samosprávy. Učitelé, zástupci místní samosprávy (sociální a zdravotní pracovníci) a speciální pedagogové absolvují čtyřdenní školení, kde je poučeni o potřebách takových dětí, jak s nimi pracovat, jak rozvíjet jejich potenciál a jak jim pomoci v začlenění do společnosti. Potřebujeme, aby se tito lidé setkali s odborníky a také spolu navzájem. Aby se naučili rozeznávat potřeby dětí se speciálními požadavky. Rádi bychom tím změnili klima v moldavské společnosti a lidem s postižením tak pomohli k lepším vyhlídkám: Zkrátka jim dali šanci, aby vedli „o kapku lepší život“.

PAVEL TROUSIL,
projektový manažer,
Charita ČR

Podpořte naše vzdělávací rozvojové projekty v **Kambodži, Moldavsku, Palestině a Zambii**. Uděláte něčí život o kapku lepší. Děkujeme!
Použit můžete vloženou složenku. Číslo účtu:
5258772/0800, VS 550 / **web:**
svet.charita.cz/o-kapku-lepsi-zivot / **telefon:** 296 243 330

Peníze z Tříkrálové sbírky – často poslední šance

Každoročně putuje výtěžek Tříkrálové sbírky tradičně k těm, jimž je výlučně určen: na pomoc lidem v nouzi. Díky dárcům, kteří přispěli do Tříkrálové sbírky, podává Charita již šestnáctým rokem pomocnou ruku nejpotřebnějším. Víte jak?

Senioři, nemocní, lidé v nouzi – k těm všem míří výtěžek. Snímek archiv ACHO

Uhrazení platby za energie rodině, které hrozilo odpojení elektrického proudu, nákup základních potravin pro matku s dětmi, která se ocitla zcela bez peněz, či finanční výpomoc nemocným a zdravotně znevýhodněným osobám a mnohé další situace znají pracovníci sociálních služeb v celé olomoucké arcidiecézi.

Senioři, nemocní, handicapovaní, lidé bez domova i ti, kteří se ocitli v materiální či sociální nouzi, ti všichni jsou cílovou skupinou, k nimž míří výtěžek Tříkrálové sbírky.

Součástí Centra materiální pomoci Charity Olomouc je dobročinný bazar a bezplatný dobročinný šatník. Na zajištění provozu centra bylo poskytnuto z Tříkrálové sbírky 200 000 Kč.

„V roce 2015 jsme podpořili 575 osob v obtížné životní situaci včetně osob bez přístřeší, kterým bylo poskytnuto bezplatně celkem téměř 8 000 ks ošacení. Další materiální pomoc směřovala k lidem žijícím na ulici prostřednictvím terénního programu Střediska Samaritán pro lidi bez do-

movy,“ uvedla Radka Vojtková, koordinátorka centra.

Rodině se šesti dětmi pomohla Charita překonat těžkou situaci

Paní Jana je matkou šesti dětí. Žije jen z rodičovského příspěvku a sociálních dávek. Děti vychovává sama, manžel je ve vězení. Požádat o pomoc do Charity Uherský Brod přišla v době, kdy se její nejstarší syn, který ztratil práci, vrátil domů.

Matka ho z toulek přijala, byť to pro rodinu znamenalo další omezení. Syn však za pár týdnů z domu utekl a vzal s sebou i matčiny peníze na nájem. Paní Jana byla zdrcená, ale v slzách řekla: „Víte, je to darebák, ale je mým synem, a kdyby se vrátil, zase bych ho k sobě přijala!“ František Bílek, koordinátor sbírky, vzpomíná: „Na tento její milosrdný postoj nikdy nezapomenu. Děkujeme všem, kdo se do sbírky jakkoliv zapojujete a kdo na potřebné myslíte i ve svých modlitbách!“

Díky Tříkrálové sbírce bylo v Arcidiecézi olomoucké v loňském roce věnováno rozvoji sociálních a zdravotnických služeb včetně přímé pomoci jednotlivcům a rodinám přes 14 milionů korun. (eš)

Unikátní chráněné bydlení v Prostějově

Charita Prostějov provozuje pobytovou službu chráněného bydlení pro osoby s lehkým či středně těžkým mentálním postižením v kombinaci s tělesným handicapem. Přijímáni jsou i dospělí se zdravotním postižením společně se svými rodiči, kteří vzhledem ke svému věku nejsou schopni svým dětem zajistit odpovídající péči.

Jedná se o unikátní službu chráněného bydlení v České republice, která jako jediná přijímá handicapované jedince společně s pečujícími rodiči s seniořem. „Hlavní důvodem, proč k nám do chráněného bydlení klienti přichází, je jednak situace, kdy rodiče s přibývajícím věkem pocítují, že již plně nezvládají péči o své dítě, a zároveň mají obavu, co bude s dětmi, pokud se s nimi něco stane,“ sděluje vedoucí služby Soňa Matulová. Chráněné bydlení je rozčleněno do jednopokojových a vícepokojových bytových jednotek. Vícepokojové byty jsou určeny především pro bydlení rodičů s dětmi.

Paní Stanislava se s dětmi ve věku 52 a 42 let přistěhovala z jižních Čech.

Do cílové skupiny patří dcera se středně těžkým mentálním a zdravotním handicapem, syn již pro těžké postižení do cílové skupiny nenáleží, avšak sourozence nebylo možné rozdělit.

Dcera komunikuje pouze neverbálně a je upoutána na invalidní vozík. „Edita je velmi šikovná, maluje obrázky, plete přívěsky na klíče, uvažujeme i o zařazení do denního stacionáře,“ sděluje sociální pracovníce.

Paní Stanislava s dětmi odjíždí každoročně na celé prázdniny do rodného kraje, kde se setkávají s širší rodinou. „Snažíme se podporovat klienty v udržování rodinných vazeb, tak jak byli zvyklí před svým příchodem do našeho zařízení,“ přibližuje Soňa Ma-

V centru našeho zájmu je člověk.

Ilustrační snímek Charita Prostějov

tulová život v domově. Paní Stanislava se usmívá a dodává: „Teď to máme konečně vyřešené, jsme spokojeni. Jsou tu na nás všichni moc hodní.“

Součástí charitní činnosti je i duchovní péče o klienta. V centru zájmu stojí člověk jako bytost hledající smysl, člověk toužící po lásce a přijetí. „Když přijímáme klienty, mluvíme i o du-

chovní podpoře, snažíme se, aby v každodenní péči bylo něco navíc a klienti to vnímali,“ vysvětluje Soňa Matulová.

Charitní pracovníci Domova Daliborka vystoupili v pořadu Ve středu na TV Noe. Záznam včetně dalších informací naleznete na: <http://www.prostejov.charita.cz/>

EVA ŠTEFKOVÁ

Podpora alternativní péče pro psychicky nemocné

Koledníci ze základní školy v Chotěšově poblíž Plzně podporují tradičně sociální rehabilitaci lidí s psychiatrickými diagnózami v Domažlicích a Meclově.

Také letošní výtěžek Tříkrálové sbírky z Chotěšova ve výši 14 450 korun bude využit na tréninkový pobyt klientů v prostředí, které připomíná obvyklý denní režim běžné populace.

V Meclově se ocitají lidé, kteří opustili psychiatrické léčebny a rodina nebo jejich blízcí jim nedokážou pomoci v návratu do normálního života. Jsou dlouhodobě ubytováni v budově bývalé fary a pracují v přílehlých sociálněterapeutických dílnách. Do značné míry se tedy jejich život odehrává v omezeném prostředí a mezi lidmi s podobným psychickým handicapem. Pobytová forma sociální

Ředitel Diecézní charity Plzeň Jiří Lodr, vedoucí služby v Meclově Ivana Havlíčková a ředitel ZŠ Chotěšov František Halada s dárkovým certifikátem o výtěžku. Snímek Miroslav Anton

rehabilitace, jak zní oficiální název této sociální služby, je svým způsobem ojedinelá. V Plzeňském kraji jsou sice dvě podobná zařízení, ale ta jsou typem chráněného bydlení. To znamená, že pobyt v nich je omezen na jeden až dva roky. „Z našich zkušeností

ale víme, že klienti s psychiatrickými diagnózami potřebují na přechod do přirozeného prostředí spíše čtyři roky,“ říká vedoucí služby Ivana Havlíčková a pokračuje: „Napomáhají tomu i tréninkové pobyt mimo Meclov. Nejčastěji jezdíme v letních měsících

na týden do nějakého ubytovacího zařízení a připravujeme pro klienty zážitkový program. Chodíme na výlety, navštěvujeme památky a podobně.“

Zkušenosti z meclovské služby by měly pomoci i národnímu programu „Reforma psychiatrické péče“, který se v Česku rozvíjí od roku 2013. Stručně řečeno jde v něm především o to, aby stát pomohl rozvíjet alternativní způsoby péče o psychiatrické pacienty. Zejména rozšířením pobytových dlouhodobějších služeb a následným zřízením sociálních bytů nebo bytů se zvláštním určením. „Za stávající situace se dostává řada pacientů do bludného kruhu. Pobyt v psychiatrické léčebně, pak pokus o navrácení do přirozeného prostředí, který pacient ani rodina nezvládnou, a znovu návrat do léčebny,“ uzavírá Ivana Havlíčková. Jednou z vizí reformy je vybudování sítě alternativních center duševního zdraví, v nichž bude poskytována komplexní psychiatrická péče. Centra by tvořila jakýsi druhý stupeň po léčbě v psychiatrické léčebně a měla by být spádově dostupná i pro lidi z menších lokalit.

MIROSLAV ANTON

Žít doma. Dokud to jen trochu jde

Pořádně zaberu a konečně otevřu těžké dveře výtahu. Jsem v pátém patře domu v Písku. Starší dáma, která si říká Boja, už nás netrpělivě vyhlíží u dveří svého bytu.

Paní Bohunka, zdravotní sestra Oblastní charity Písek, pomáhá Boje každý všední den s rehabilitačním cvičením. Všechny zdravotní výkony, které u klientů ona i další čtyři sestřičky dě-

lají, jsou předepsány ošetřujícím lékařem. Dohromady mají každý měsíc na starosti okolo padesáti klientů v Písku a okolních obcích. Na každou připadá denně osm až deset návštěv u nemocných i umírajících.

Vcházíme do útulného bytu. Z kuchyně zavoní káva. „Že mi pomůžete s hrníčky do obýváku?“ žádá paní Boja. „Já jsem si na vás udělala poznámky, abych pak nebyla nervózní,“ obrací se ke mně starší dáma.

Ještě než stihnou položit nějakou otázku, vytahuje paní Boja sešitek: „Nechci o sobě moc mluvit, jen vysvětlím, proč ke mně dochází sestřičky a pečovatelky z Charity,“ říká na úvod. „Před pěti lety jsem upadla. Ještě jsem pak chvíli chodila, než jsem skončila na půl roku v nemocnici. K náročné operaci

páteře se přidala ještě operace kyčle,“ popisuje. Ke konci pobytu v nemocnici přišla za paní Bojou nemocniční sociální pracovnice a upozornila ji na ošetřovatelskou a pečovatelskou službu písecké Charity. „Protože dobře věděla, jak na tom jsem,“ poznamenává paní Boja, která žije sama.

Oblastní charita Písek má hodně takových klientů, kterým chybí rodina a nezbyvá než umístění v pobytovém zařízení. „My se ale snažíme, tyto lidi, pokud to jen trochu jde, udržet co nejdéle doma,“ popsala běžnou praxi Dana Vejšická, ředitelka Oblastní charity Písek.

Paní Boja se vrátila z nemocnice jako ležící. O dvou berlich se velmi těžce pohybovala po bytě. Jak vzpomíná: „Ten začátek byl tvrděj!“ Lékař dopo-

ručoval pobytové zařízení, tzv. pečovatelský. Při té vzpomínce se jí ještě dnes chvěje hlas a slzy se jí nedaří skrývat. „Ale když sem přišel potřeť, počtvrté a viděl, jak se to pomalinku zlepšuje...“ zasvítl jí v očích.

Celé dva roky převážně jen ležela. Dnes paní Boja opět chodí. Sice s obtížemi, ale zvládne i menší nákup. Obědy jí vozí pečovatelská služba. Pečovatelka Petra jí už 5 let pomáhá s úklidem a koupáním. Sestřička Bohunka zase s rehabilitačním cvičením.

Na zpáteční cestě mě znovu potrápí těžké dveře výtahu. Jedeme dolů a před očima se mi střídají dva obrazy. Křehká paní, která vynaloží za den tolik energie na činnosti, které já obvykle ani nevnímám...

VEŘA MICHALICOVÁ

Lidé vidí, na co dávají

Štědrost dárců z Tříkrálové sbírky může nacházet adresáty také v Charitě Frýdek-Místek. Výnosy se tu pravidelně pohybují kolem milionu korun a místní charita je využívá ve všech svých střediscích. „Celkový výtěžek v roce 2015 činil pro Charitu Frýdek-Místek 1 700 309 Kč, což je o 45 572 Kč více než v předešlém roce,“ po-

chvaluje si ředitel Charity Frýdek-Místek Martin Hořínek. Z vybrané částky obdržela Charita Frýdek-Místek 65 %, tj. celkem 1 124 909 Kč. Z této částky tu již investovali 454 000 Kč do budovy Domu pokojného stáří u Panny Marie Frýdecké a doplatili projekt Rekonstrukce Oázy pokoje ve výši 134 909 Kč.

Zkrátka nepřišla ani další střediska. Částečně pokryli provozní náklady, vzdělávání a supervizi pracovníků v Denním centru Maják, v Klubu Nezbeda, v Poradenském centru, v Terénní službě ZOOM, v Centru Prámek a v Terénní službě Rebel. V Charitní pečovatelské službě a Charitní ošetřovatelské službě pak pení-

ze vložili do oprav automobilů, které pravidelnou údržbu potřebovaly. Z Tříkrálové sbírky bylo také podpořeno Dobrovolnické centrum. „Teď se v praxi ukazuje, že lidé v regionu nejsou lhostejní a naše práce má smysl, který veřejnost vnímá,“ dodal Martin Hořínek.

RENÁTA ZBOŘILOVÁ

Chřibská – tak trochu jiná škola na severu Čech

Říkají si „Tak trochu jiná škola“. Podle slov pana ředitele jsou ale vlastně škola úplně obyčejná s úplně obyčejnými dětmi a úplně obyčejnými učiteli. „Má-li někdo hlad, nedávej mu rybu, ale nauč ho rybu chytat.“ Tato věta nejlépe vystihuje přístup pedagogů Základní školy a mateřské školy Tadeáše Haenkeho Chřibská. Ve škole, pojmenované po zdejší rodákovi, věhlasném botanikovi, lékaři, cestovateli a objeviteli, se společně vzdělávají děti handicapované se žáky, kteří žádný handicap nemají, ale také s dětmi, které jsou oproti svým vrstevníkům výjimečně nadané.

Tříkrálovou koledou pomáhají spolužákům

K tomu, aby se tyto děti mohly rozvíjet společně, je nejdůležitější správný přístup a široké srdce pedagogů, velmi potřebné jsou ale také speciální pomůcky, které znevýhodněným dětem pomáhají zmírňovat jejich handicap. Tříkrálová sbírka je tedy zde jedinečnou příležitostí, jak na ně získat prostředky, a škola ve Chřibské této možnosti využívá již několik let. Letos v lednu vyrazili žáci, převlečení za postavy bájných tří králů, do ulic obce již popáté. Jejich snahou bylo prostřed-

Škola Tadeáše Haenkeho: Otevřený přístup, pochopení pedagogů a k tomu nezbytné pomůcky. Snímek Petr Hloušek

nictvím vykoledovaných peněz pomoci spolužákům, kteří musí ve svém životě zdolávat o kus větší překážky než jejich vrstevníci.

„Naším cílem není pouze, aby byly děti šťastné, snažíme se, aby byly především samostatné, k čemuž jim bezesporu pomáhají pomůcky zakoupe-

né z Tříkrálové sbírky. Nejde však jen o finanční prostředky pro školu, což je samozřejmě příjemné. Tříkrálová sbírka má také dobrý výchovný vliv na koledující žáky. Učí je dělat něco pro druhé, přinášet určitou obět,“ hodnotí tuto největší sbírkovou akci v České republice ředitel školy Petr Hloušek.

Do koledy se škola zapojuje ve spolupráci s Oblastní charitou Česká Kamenice a letos se podařilo společnými silami v regionu vykoledovat 6 345 Kč. Díky výnosu letošní Tříkrálové sbírky tak mohla škola nakoupit nové oční lupy, tělocvičné kompenzační pomůcky.

EDITH KROUPOVÁ

Handicapované děti v Kutné Hoře se učí hrát si

Hernu, terapeutickou místnost a také zázemí pro ambulanci a personál vybudovala z tříkrálových peněz Oblastní charita Kutná Hora ve Středisku Na Sioně, které pomáhá rodinám s handicapovanými dětmi. Patří k nim i Bačovi z Časlavska, jejichž starší syn trpí autismem.

Nicolase fascinuje moderní technika. Je mu pět a sám si nastaví funkce na mobilu nebo iPadu. Rád fotí a nahrává. Ale nemluví, nedokáže vnímat svět kolem sebe a neumí projevit své city. Na změny reaguje pláčem a vztekáním. Jde o typické příznaky autismu, který mu lékaři diagnostikovali ve třech letech. „Když se Niki narodil, byl to usměvavý kluk a do roku se vyvíjel jako každé jiné dítě. Uměl i říct máma a táta,“ vzpomíná jeho maminka Klára.

Když se u chlapce naplno projevil autismus, hledali Bačovi pomoc, kde se dalo. „Začátky byly krušné. Sáhla jsem si na dno svých sil,“ svěřuje se Klára. Dnes k nim už přes rok dojíždí také pracovnice Střediska Na Sioně. Radí jim, jak s Nicolasem komunikovat a rozvíjet jeho dovednosti. Jaké k tomu zvolit pomůcky a hračky. „Jsem vděčná za každý pokrok. Hodně to pomohlo i nám,“ říká paní Ba-

Každý úsměv malého Nicolase, který trpí autismem, je velkou odměnou pro jeho maminku Kláru (vlevo) i pro terapeutku Moniku Šotovou (vpravo) ze Střediska Na Sioně. Snímek Jana Karasová

čová. Energii nabírá u milovaných koní, které chovají, a rozjet hippoterapii je její sen.

Klára si vždy přála velkou rodinu, protože tu v dětství nezažila. O to víc se snaží zajistit domácí pohodu. „Slavíme svátky a narozeniny se vším, co k tomu patří. Ale nevím, do jaké míry to dělá Nikiho šťastným. Nechápe,

co se kolem děje. Neumí se radovat z dárku. Je to pro nás těžké,“ přiznává.

Nicolas má svůj svět a není lehké s ním komunikovat, ale má rád děti. „Snad se Niki jednou rozmluví a půjde do normální školy,“ doufá jeho maminka a dělá pro to maximum. Vozí syna do školky s pomocí asistentky. Doma se učí podle doporučení odbor-

níků a poradkyň z charitního centra, kam chodí také na behaviorální terapii, která prospívá právě autistům. Niki si vede dobře, pomalu se učí disciplíně, už umí abecedu a počítat.

Je to ale běh na dlouhou trať s řadou překážek. Ty pomáhá rodinám s handicapovanými dětmi zdolávat i Středisko Na Sioně v Kutné Hoře, které jim poskytuje ranou péči, sociálněaktivizační služby a nově behaviorální terapii. Pořádá pro ně také ozdravné pobyty a vzdělávací workshopy. A díky štědrosti tříkrálových dárců se už mají handicapované děti kde učit hrát. Více na www.kh.charita.cz.

JANA KARASOVÁ

Tříkrálová sbírka 2016 vynesla v královéhradecké diecézi téměř 14,6 milionů korun. Darované peníze pomáhají v desítkách charitních center, které slouží nemocným a potřebným v našich farnostech. Část výtěžku putuje i na humanitární projekty v Indii, které řídí hradecká Diecézní charita.

Martin dal plášť. V hospici rozdávají lidem útěchu

Dárci Tříkrálové sbírky na Břeclavsku podpoří rozvoj charitní domácí hospicové péče. Tato služba pod názvem Domácí hospic sv. Martina začala fungovat v regionu teprve loni a je o ni stále větší zájem.

V loňském roce doprovázela již 28 nevléčitelně nemocných v domácím prostředí. Původně službu využívali zejména lidé ve středním věku, kteří se rozhodli dočasně své rodiče ve věku nad 70 let. Poslední zkušenosti charitních sester domácí hospicové péče jsou však jiné. „Nedávno jsme pomáhali například rodině, kde o svou babičku v terminálním stadiu rakoviny pečovala vnučka. Do zaměstnání chodila pouze na noční a přes den byla s babičkou. Nebylo to lehké rozhodnutí, ale pokud rodiny podpoříme, aby na situaci nezůstaly samy, obohatí to kvalitu života jak samotných umírajících, tak jejich okolí a blízkých,“ říká

V péči o odcházející je nejdůležitější vlídnost a pochopení.

Snímek Richard Bouda

vrchní sestra charitní ošetrovatelské služby a Domácího hospice sv. Martina břeclavské Charity.

Každý příběh pacientů domácí hospicové péče a jejich rodin je něčím jedinečným. Někteří se domnívají, že když nakoupí nejdražší vybavení, kvalita života v poslední fázi se tím zlep-

ší. „Není to však jen o vybavení a pomůckách, ačkoliv nepopírám, že jsou pro možnost umírání doma nezbytné. Důležitější je však vlídnost, pochopení a laskavost. Mnoho rodin netuší, do čeho jde, protože nikdy v podobné situaci nebyly. A pro mnohé z nich byla nenahraditelná jen možnost, že

mohou kdykoliv zavolat a poradit se o čímkoliv. Poskytujeme tedy odbornou zdravotní péči nevléčitelně nemocným, ale především jsme nepřetržitou oporou pro samotné pečující,“ doplňuje Ilona Pavková.

Diecézní charita Brno, jejíž součástí je i Charita Břeclav, provozuje domácí hospicovou péči dnes v osmi regionech. Díky dotaci Jihomoravského kraje mohla tuto službu rozšířit, avšak zcela nepokryje veškeré náklady s ní spojené. Proto je podpora z Tříkrálové sbírky nepostradatelná. Tříkrálové dary pomáhají zejména při nákupu polohovacích postelí, dekubitních matrací, oxygenátorů a dalších pomůcek. „Záměr podpořit ze sbírky právě domácí hospic naši dárci přivítali opravdu s nadšením. Je to velmi potřebná služba. Čeká nás ještě kus práce i v oblasti osvěty jak v odborné, tak laické veřejnosti, ale věřím, že právě díky pochopení a podpoře našich dárců dokážeme, že zatím stále pilotní projekt této péče se stane běžnou možností, kterou si budou moci pacienti a jejich blízcí zvolit,“ uzavírá ředitel Oblastní charity Břeclav Josef Gajdoš. Diecézní charita Brno tak v loňském roce díky svým oblastním charitám poskytla domácí paliativní péči více než 200 lidem s nevléčitelnou nemocí.

DIANA TUYET-LAN KOSINOVÁ

Sestřičky na cestách – knižní výprava za klienty

„Byla jsem u toho nového klienta. Holky, to vám byla hrůza,“ vypráví na pondělní poradě zážitky ze sobotní služby sestřička Iva. „Odemkla jsem byt a hned v předsíni mě zastavil obrovský pes. Pouštěl hrůzu, štěkal, vrčel. Měla jsem strach, že mi skočí po krku. Křičela jsem na klienta, ať si ho zavolá, ale v bytě bylo ticho jako v hrobě. Přilepená na dveře jsem se neodvážila pohnout. Trvalo to věčnost, než se pán konečně přišoural a tu bestii odvolal. Stejně mě to psisko celou návštěvu sledovalo nedůvěřivými očima,“ končí Iva svůj příběh.

„Díky za varování,“ reaguje Jana, „vzala jsem v neděli psí keksy a nalákala ho do koupelny. Řádl tam jak pominutý, ale já měla klid.“ „To já úspěch neměla,“ smutně konstatuje Marie, „dneska ráno na to neskočil. Ale s kek-sama jsem se přes něj dostala až k pacientovi. Víte, že nechává toho psa, aby mu lízal rány na nohách? Psí sliny prý mají dezinfekční účinek. Já tam hodinu vystřihuju čtverečky, do každého defektu dávám jinou mast a on si to hojí přírodní medicínou!“

Na poradě vletí Hana, sotva dechu popadá, ale hned ze sebe sype: „Průšvih, dole na křižovatce je bouračka. Kolony aut na všechny strany. Nedo-

Publikace plná příhod posbíraných z návštěv u klientů. Její koupí přispějete na dobrou věc. *Snímek Repro KT*

staneme se k pacientům.“ Okamžitě vypukne zmatek, všichni bleskurychle balí a přitom diskutují, kudy neprůjezdnou oblast objedou, aby byli u klientů včas.

V domácí péči jsme neustále v pohybu. S telefonem u ucha, očima upřenými na GPS, za vedra či zimy putujeme, abychom přinesli ztlumení bolesti, čistotu nebo pohlázení. Vstupujeme do intimního prostoru našich klientů, do jejich ložnic, koupelen i kuchyní. Náš svět je skrytý a málo lidí o nás ví.

Knížka, která právě vyšla, v sobě skrývá povídky, které ukazují naše služby takové, jaké jsou – veselé i smutné. Představují náš svět prostě a bez nadsázky. Příběhy klientů i pracovníků, historiky o potížích, se kterými se setkáváme. Povídky jsou proloženy krátkými vtipnými příhodami a průpovídkami.

Koupí knížky podpoříte devadesát minut domácí péče pro naše seniory. Knížku v ceně 150 Kč si můžete koupit v Komunitním centru Matky Terezy v Praze 4, objednat na e-mailu: kance lar@charitapraha4.cz nebo telefonu 272 941 972.

EVA ČERNÁ,
ředitelka Farní charity Praha 4 – Chodov

V Zambii pomáháme na startu uprchlíkům

„Jmenuju se Peggy, je mi dvacet sedm let a žiju v uprchlické osadě Meheba v Zambii,“ představuje se usměvavá mladá žena.

Už za pár měsíců si nechá koordinátorka Bára ušít od Peggy sukni z tradiční zambijské látky chitenge.

Snímek Barbora Mašínová

Osady jako Meheba existují v Zambii už od 60. let 20. století, kdy do země přišlo asi 50 tisíc migrantů z okolních zemí. Přibližně polovina utečenců se tehdy usadila v odlehlých a chudých zambijských zemědělských oblastech. Tento africký stát patří k nejhudším zemím světa. „Rozdíl v životní úrovni ve městech a na venkově se zvětšuje, vzdělanost je podprůměrná,“ popisuje Tea Tihounová, vedoucí mise Charity ČR v Zambii.

Osada Meheba se rozkládá asi na 720 km² a žije v ní na 15 tisíc lidí, jejichž jediný zdroj obživy představuje obvykle zemědělství. V rodinách bývá výdělečně činná jen jedna osoba, děti

často neabsolvují ani základní školu. Podobný osud stihl i Peggy: „Dokončila jsem jen sedmou třídu, nemám žádný doklad o vzdělání.“ Přesto na dívčích bedrech leží starost o všechny příbuzné. Sama pečuje o své dvě dě-

ti, neteř, částečně ochrnutou matku a bratra, který přišel o jednu ruku.

Než Charita ČR zařadila Peggy do vzdělávacího programu, pracovala na poli a o víkendech jezdila uklízet do města Solwezi vzdáleného téměř

90 km od Meheby. „To bylo před tím, než se Peggy přes svoje neúplné vzdělání přihlásila do našeho programu. Teď absolvuje půlroční krejčovský kurz a připravuje se na založení vlastního malého podnikání. Stipendium jí pokrývá školné i další náklady spojené se studiem. Škola Peggy otevírá nové obzory a možnosti, jak uživit sebe i rodinu. Šítí ji navíc baví. Už teď má jasnou představu o tom, jak si pořídí šicí stroj, látky, usadí se v Solwezi a bude šít na zakázku. Umožní jí to půjčka, o kterou si v rámci našeho programu zanedlouho zažádá,“ vypráví s úsměvem Barbora Mašínová, charitní projektová koordinátorka pro Mehebu.

Tříletý charitní projekt, spolufinancovaný Úřadem OSN pro uprchlíky a Českou rozvojovou agenturou, se zaměřuje mimo jiné na změnu smýšlení uprchlíků, doposud nedobrovolně odkázaných na zdarma dostupnou humanitární pomoc. Účastníci učňovských a podnikatelských kurzů získávají potřebnou motivaci a přiměřenou přípravu na zajištění vlastní výdělečné činnosti, tedy soběstačnosti. (fra, bam)

Kurzy řeší nezaměstnanost palestinských žen

Vzdělávací kurz financovaný Charitou ČR a Českou rozvojovou agenturou absolvuje také Palestinka Ohoud. Žije v uprchlickém táboře Aqbal Jaber poblíž Jericha, kde v současnosti přebývá kolem 6 tisíc registrovaných uprchlíků. Mezi nejpálčivější problémy místních obyvatel patří nezaměstnanost. Obzvláště znevýhodněnou skupinu představují ženy, práci jich v táborech nemůže najít přes 40 %. Nezaměstnanost Palestinek je mezi ženami na Blízkém východě nejvyšší.

Ohoud se prakticky celý život starala o domácnost a svých osm dětí.

Ohoud s nejmladším ze svých osmi dětí.

Snímek Kassam Maaddi

Nejstarší syn, handicapovaný po těžké autonehodě, má šestadvacet let, zatímco nejmladší sedmiletý syn začíná chodit do školy. Celou desetičlennou rodinu živil otec, který však před pěti lety zemřel na selhání ledvin. Od té doby se Ohoud snaží postavit na vlastní nohy, což je však v místních podmínkách extrémně složité. „Musím pečovat o rodinu, nemohu nechávat děti samotné. Ale nedávno jsem se doslechla o kurzech, které nabízí Charita. Když jsem zjistila, že pořádají i kurz vaření, hned jsem se zapsala. Ještě jsem neměla přesnou

představu, co budu dělat, ale chápala jsem to jako začátek,“ vypráví Ohoud, nyní účastnice šestiměsíčního kurzu, a pokračuje: „Nikdy bych nevěřila, že se toho můžu tolik naučit o činnosti, kterou dělám celý život! Největší poptávku jsem tady mezi lidmi znamenala po pečivu, takže jsem se rozhodla zažádat si v rámci programu o startovací podnikatelský balíček a začít péct. Budu prodávat svoje výrobky na trhu a sousedům. Skvělé je, že tak mohu pracovat z domu a být zároveň s dětmi. Snad bude můj plán úspěšný.“ (fra)

Jak velkou „kapku“ potřebujeme, abychom mohli pomoci?

